

protivnicima, koji sada s toliko nerazumijevanja na nju napadaju i koji je kleveću.

Jasno je radi toga, da je obveza prema ovim načelima od toga daleko udaljena, da potpomaže ovu ili onu stranku, već ona ide jedino za tim da, djelujući izvan svake stranke i svake političke prepirke, radi za opće dobro«. (Osserv. romano od 5. X. 1924). M.

MEDALJONI NAŠIH VREMENA. — WILSON.

Iza Lenjina Wilson. Iza doktrinarca komunizma doktrinarac humaniteta. Iza proroka internacionalnog proletarijata tumač internacionalne buržoazije. Iza gospodara mrtvog Kremla nekadašnji gospodar »bijeke kuće«.

. . . Mrtvački ples. Od režisera svjetskog kazališta zadnjih deset godina dolazi jedan za drugim na red. Kitchner, Salandra, car Nikola . . . sad k jednom sad k drugom pristupa blijedi svirač i svira za zadnji polazak. Ne put Versaillesa, Ženevre, Genove, Lausanne ili Parisa, Londona, Berlina; ne, nešto dalje. Ne samo preko velike vode izmed dvaju kontinenata, »ne«, nego put daleke obale, tamo gore, gdje mi više ne sudimo, nego nama se sudi . . . Misao o Nasu, u kom će Wilson biti suden, čudnovato nas se doimlje. Tu nemaju glasa ministri predsjednici, parlamenti, velika štampa, konferencije; nitko od njih nema zadnju riječ. Tu ne odlučuju plave, žute i zelene knjige, nego knjiga Vječnog sveznanja. Samo ustrpljivosti! Lenjin, Wilson . . . nehotice pomišljamo na nastavak. Svi će doći na red. Mogu oni zaniijekati Gospodina Boga u mirovnim dokumentima novije dobe rado i izbjegavaju ovo ime — ali ne mogu zaniijekati njegova glasnika, smrt.

Kod Wilsona mislimo najprije na 14 tačaka. Nijesmo li odahnuli, kad su do nas doprle kao Spasiteljeve riječi? Rijetko su kada toliki milijuni toliko očekivali od jednog čovjeka. A danas? Nikada nije ni o jednom ratniku ili mirotvorcu, izrečeno toliko protuslovnih tvrdnja koliko o Wilsonu. Jednima je on bio varalica, utopista, ili idiot; drugima je bio ideal prijatelja mira. Jedni su ga držali za uvaženog političara, drugi kazaše, da su i njega lukaviji prevarili. Oni vele, da je dobro mislio za Evropu, ali da je malo znao francuski i još manje geografiju starog dijela zemlje. Ovi nadodavaju ovo zadnje i smiješe se pri tome svijesno i gorko. Ako izmed mnogih njegovih vijesti, nazdravica i govora, sakupimo najbolje, onda će biti u sredini riječ: Mir i pomirenje. Woodrow Wilson bio je vjesnik humanitetnog ideala u doba svjetskog rata. On je državnik u toliko, u koliko je to njegov ideal.

Wilsonov je pacifizam čedo lože, kojoj je i sam pripadao. On je pripadao onoj loži, koja se je tvrdo i nepokolebivo držala kroz sve revolucije i ratove mudrosti jednog Voltra, Diderta i Rousseaua i bila im je rado moćnim institutom za propagandu. On je pripadao onoj loži, koja je s ljudskim pravima slobode, jednakosti i bratstva iz g. 1789. uzveličavala i onaj pacifizam, koga bismo naprama kršćanskom pacifizmu mogli nazvati sakristijom uz svjetsku crkvu, te izreći onu poslovcu: gdje Bog gradi Crkvu, tamo davo priloži svoju sakristiju.

Humanitet, kako je poznato, znači čovječanstvo. Rousseau je smišljao, da ovo čovječanstvo digne u svijetu i osigura na tlu čiste prirode. Njegova je upravo temeljna misao, da je čovjek po sebi dobar. Treba ga samo odgojiti nešto malo prema prirodi, pak će iz njega već anđeo izrasti. Treba samo da razum dođe do pobjede, pak će doskora nestati ratovanja. I ovom se je evanđelju oduševljeno pridružio vas liberalizam prošlog vijeka, da tako ugodna zemaljska kultura zamijeni teško postizivo nebo kršćanâ. Dok se nije pojavila era politike sile, velikih trusteva i svjetskog rata. Dokle pod grozotama i bestijalnostima, kakovih ni poganstvo nije doživjelo, ljudi ne uvidješe, da čovjek po prirodi jednostavno nije tako dobar, nego da su u njemu strasti, koje zabacuju svaki razum; a trebamo pomoći odozgo, jesmo li radi da opet ne upadnemo u divljaštvo i kanibalizam. Tad se sruši sitna sakristija, ljudska pronicavost i vražja varka, sve to položeno pokraj divne mirovne zgrade Gospodina Boga. Himna kulture pređe u žalobnu Jeremijadu. Čovječanstvo se probudi iz opitosti. Ipak preostadoše još nekoli, koji se ne dadu podučiti ni obratiti, nego sjedoše na porušeno kamenje i počeše, dalje da govore o miru bez Boga i zanose se i dalje mirovnim napjevima, dok naokolo riče raspuštena menažerija. U ove proroke propadajućeg svijeta i humaniteta ide i Woodrow Wilson. Može biti da se to čini nekima tragično ili komično; pa opet jest tako. Većinu njegovih naviještanja čitaš kao da nikada nijesu bili svjetski rat i revolucija!

Wilson i Lenjin . . . Još je plodonosnija opreka: Wilson i Benedikt XV. Obojica su apostoli mira. Kakav će to biti susretaj, kad se gore sastanu! Tako je u neizmjeru dubljem smislu Krist susreo kulturni ideal farizeja i saduceja, koji ga pribiše na križ. Tako je Franjo susreo poglavice bogatih talijanskih republika. Tako će se do konca susretati križ s knezovima ovog svijeta.

Fridrik Muckermann D. I.

CRKVENI ODASLANIK U KATOLIČKIM DRUŠTVIMA.

10. rujna je pastoralna konferencija u Kamniku poprimila u tom pogledu ove resolucije: 1. Jer je svećenik zastupnik Crkve u župi, odgovoran je za sve vjersko i moralno življenje, pa zato ima pravo i dužnost nadzirati svaki vjerski i moralni pokret u župi. 2. U svim katoličkim omladinskim organizacijama, dakle i kod orlova i orlica, svećenik neka bude kao duhovni pastir duhovni vođa i neka imade odlučnu riječ u svim vjersko-moralnim pitanjima. Iz toga slijedi, da mora svećenik kao duhovni vođa biti u upravi s pravom glasa u svim omladinskim organizacijama. 3. U vjersko-moralnom pogledu svećenik mora biti odlučni censor igara. Bez njegove censure, posebne i tehničke, ne smije se davati nijedna igra.